

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ ЯК СПОСОБУ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Малацковська М.В., студент магістратури ННПП НАВС
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін ННПП НАВС Марченко В.Б.

Дослідження проблеми відшкодування збитків викликано перш за все тим, що питання, пов'язані з відшкодуванням збитків, носять теоретичний і практичний інтерес, оскільки інші способи захисту цивільних прав, зокрема, примусове виконання обов'язку в натурі і стягнення неустойки, як правило, не покривають втрат, яких зазнає особа внаслідок порушення своїх прав.

По -друге, доцільність дослідження цієї проблеми викликано відмінністю у регулюванні правовідносин цивільним і господарським кодексом України, а також відсутністю узагальнення судової практики після набрання ними чинності.

Відшкодування збитків є одним з способів захисту цивільних прав і одночасно одним з способів відшкодування майнової шкоди.

Цей цивільно-правовий інститут відноситься до судової форми захисту цивільних прав і є однією з форм цивільно -правової відповідальності за порушення цивільних прав, зокрема, договірних зобов'язань.

Це означає, що на вимоги про відшкодування збитків до набрання законної сили рішенням суду не поширюються загальні положення про зобов'язання, зокрема, інститути заміни сторони у зобов'язанні або зарахування, на що звернув увагу Одеський апеляційний господарський суд у Постанові від 23.05.07 по справі №30/50-07-942.

Таким чином, для застосування такої міри відповідальності потрібна наявність, як правило, таких елементів складу цивільного правопорушення, а саме: протиправної поведінки (зокрема, порушення зобов'язань), збитків, причинного зв'язку між протиправною поведінкою боржника та збитками і вини боржника (Постанова Судової палати у господарських справах Верховного суду України від 04.04.2006 р. по справі №43/543, Постанова Вищого господарського суду України від 16.05.2007 р. по справі №14/116).

Варто також підкреслити, що у разі, якщо інше не передбачено законом або договором, зобов'язана особа звільняється від відшкодування збитків лише в тому випадку, якщо доведе, що вжила всіх залежних від неї заходів щодо належного виконання зобов'язання, і невиконання або неналежне виконання зобов'язання сталися внаслідок випадку (перешкоди поза контролем зобов'язаної особи, яку вона могла передбачити, але не могла уникнути) або непереборної сили (перешкоди поза контролем зобов'язаної особи, якої вона не могла передбачити та уникнути).

Судова практика свідчить також про те, що причинний зв'язок між порушенням боржником зобов'язання та заподіяними кредитором збитками не завжди встановлюється позивачами правильно. Так, Судова колегія у господарських справах Верховного суду України у Постанові від 04.04.2006 р. по справі №43/543 звернула увагу, на те, що між невиконанням договору купівлі-продажу, що призвело до його

і продажем продавцем предмету цього договору іншому покупцю за менш низькою ціною немає причинного зв'язку, оскільки продавець не був вимушений продавати річ на таких умовах

Питання відшкодування збитків ускладнюються відмінностями у регулюванні аналогічних відносин Цивільним і Господарським кодексом України, тому перед пред'явленням позову про відшкодування збитків необхідно перш за все встановити, чи є правовідносини, що виникли між сторонами, цивільними або господарськими.

ПРОБЛЕМИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ЕВТАНАЗІЇ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Гриценко Ю.В., студент магістратури ННШП НАВС

Науковий керівник: К.Ю.Н., доцент кафедри цивільно-правових дисциплін ННШП НАВС Бірюков В.І

Законодавство України не заперечує права фізичної особи самостійно розпоряджатися власним життям, зокрема, правом на припинення життя (наприклад, самогубство). Однак інші особи не мають права вчиняти будь-які дії (активні дії чи бездіяльність), спрямовані на припинення життя такої особи. У зв'язку з цим перед науковцями у галузі юриспруденції та медицини, а також законодавцем вже досить давно постає проблемне питання евтаназії, яке викликає палкі обговорення та спори.

Термін «евтаназія» у перекладі з грецької означає «легка, щаслива смерть». У сучасному трактуванні «евтаназія» часто ототожнюється з поняттям «вбивство з милосердя» та розуміється як скорочення руками медиків життя хворих певної категорії на їх прохання. Розрізняють активну (позитивну) евтаназію, коли використовують засоби, які прискорюють настання смерті (передозування снодійного, смертельна ін'єкція та ін.) та пасивну (негативну), яка означає відмову від заходів, які сприяють підтримці життя. Обидва види евтаназії стосуються хворого пацієнта і можливі лише на його прохання. Законодавство України у ч. 4 ст. 281 ЦК закріплює положення про заборону задоволення прохання фізичної особи про припинення її життя.

Щодо пасивної евтаназії існує точка зору, що вона дозволена навіть в українському законодавстві. Мова йде про ст. 43 Основ законодавства України про охорону здоров'я, яка проголошує право пацієнта на відмову від медичного втручання. З цією точкою зору важко погодитися, оскільки право на відмову від медичного втручання - суб'єктивне законне право пацієнта, що може бути реалізоване шляхом відсутності згоди на медичне втручання. У той же час евтаназія - це посягання індивідуальної свободи однієї людини й обов'язку іншої. Тобто, для здійснення евтаназії потрібні визначені дії з боку медичного працівника, що визначає наявність соціального компонента.

Стосовно проблеми евтаназії у літературі склалися принаймні дві протилежні точки зору. Противники евтаназії вважають, що вона неприпустима з моральних і юридичних позицій, оскільки ніхто не має права позбавляти людину життя, яке повинно підтримуватися в усіх